

DOI <https://doi.org/10.32782/2415-8151.2024.31.11>
УДК 7.05:504.75.06

ЧОЛОВІЧА МОДА В КОНТЕКСТІ ЕКОСТІЙКИХ ПРАКТИК СПОЖИВАННЯ ДИЗАЙН-ПРОДУКТУ (ПРОЄКТНИЙ ДОСВІД)

Гурдіна Владислава Василівна¹, Єрмакова Тетяна Сергіївна²,
Токар Марина Іванівна³

¹кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри дизайну тканин та одягу
Харківської державної академії дизайну і мистецтв, Харків, Україна,
e-mail: vlada.gurdina@gmail.com, orcid: 0000-0002-9040-3676

²доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки,
української та іноземної філології

Харківської державної академії дизайну і мистецтв, Харків, Україна,
e-mail: yermakova2015@gmail.com, orcid: 0000-0002-3081-0229

³кандидат мистецтвознавства, доцент, перший проректор
Харківської державної академії дизайну і мистецтв, Харків, Україна,
e-mail: mari4katokar@gmail.com, orcid: 0000-0002-3666-0604

Анотація. Сучасна чоловіча мода являє собою унікальну галузь дизайнерської творчості та є не менш популярною, ніж жіноча. Але поки що слабо представлена в науковій літературі та потребує більш докладного дослідження. **Мета.** Ця стаття націлена на визначення сучасних методів у галузі екологічного дизайну, що можуть застосовуватися і у дизайні чоловічого одягу, а також дослідження взаємодії між чоловічими модними трендами та концепціями екологічного дизайну. У статті проаналізовано наукову літературу стосовно екологічного дизайну загалом та екодизайну одягу зокрема. **Методологія.** Методом класифікації простежено основні виклики та методи екологічного дизайну одягу та їх актуальність саме в чоловічій моді. Методом візуального порівняння проаналізовано модні тенденції чоловічого одягу на весну 2024 року та виявлено ті, які можуть бути використані у еко-орієнтованих дизайн-практиках. За допомогою методу експерименту було проведено проєктний досвід роботи зі студентами в рамках екологічного дизайну чоловічого одягу, орієнтуючись на модні тренди, та висвітлено у статті. **Результати.** У статті було встановлено, що дизайн чоловічого екологічного одягу апелює до тих самих методів, що і жіночий, таких як: апсайклінг, ресайклінг, використання натуральних матеріалів, екологічна пропаганда та ін. Проте в дизайні та виробництві чоловічого одягу, показах колекцій на тижнях моди екологічні підходи трапляються набагато рідше, ніж у жіночому. **Наукова новизна.** Тема екологічного дизайну чоловічого одягу є наразі менш розвинута, ніж жіночого. Це стосується як дизайнерських практик, так і наукових досліджень. У статті було окреслено модні тенденції, в рамках яких буде доречним використання методів екологічного дизайну. **Практична значимість.** Результати дослідження та принципи екологічного дизайну можуть бути впроваджені у проєктні завдання студентів. Важливо виховувати екологічну свідомість у майбутніх дизайнерів одягу.

Ключові слова: екологічний дизайн, дизайнер, дизайнерська освіта, проєктування, метод, виробництво одягу, апсайклінг, мода, тренд, чоловічий одяг.

ВСТУП

Чоловіча мода нині є на піку популярності, чоловічі тижні моди є не менш популярними, ніж жіночі, і ретельно відслідковується та досліджуються фешн журналістами. Сучасна чоловіча мода – це особлива сфера дизайнерської творчості, яка все ще мало висвітлена в науковій літературі та потребує окремого розгляду. Як складник моди взагалі чоловіча мода підпорядкована ключовим трендам. Один з них – це екологічний дизайн. Стосовно чоловічого одягу цей тренд у наукових джерелах не висвітлений.

АНАЛІЗ ПОПЕРЕДНІХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Сучасні виробничі процеси галузі модної індустрії призводять до негативного впливу на навколишнє середовище. Ця проблема є актуальною в багатьох країнах і відображається у розвитку напряму «екологічного» дизайну. Це напрям діяльності, що включає комплексний дизайн, спрямований на зближення природних екосистем і культурних цінностей у проектуванні як окремих об'єктів – одиниць одягу різного асортименту, так і цілісних систем, зокрема ансамблів костюма. Він виходить за межі простої функціонально-естетичної розробки.

Тож, зважаючи на важливість теми, екологічний дизайн у різних напрямках та аспектах широко досліджується науковцями, такими як: В. Даниленко, О. Бойчук, В. Голобородько, А. Рубцов, В. Свірко, О. Смоляр та ін. Екологічний дизайн, його принципи та методи саме в контексті дизайну одягу у своїх працях вивчали такі науковці, як: О. Тканко, З. Тканко, Н. Чупріна, М. Сусук, І. Єременко та ін. Дослідниця А. Гахова присвячує свою дисертацію дизайну екологічного одягу.

За результатом розгляду літератури можна зазначити, що загалом про екологічні підходи в модній індустрії вже відомо чимало: особливості становлення та новації; основні функції, виклики, концептуальні принципи, напрями та методи екологічного дизайну одягу. Втім наявні джерела більшою мірою стосуються жіночого одягу або є узагальненими. Стосовно чоловічої моди така інформація практично відсутня.

МЕТА

З огляду на все вище згадане мета статті полягає в тому, щоб встановити, які з напрямів та методів екодизайну є актуальними в чоловічій моді та які тренди чоловічої моди відповідають екологічному напряму дизайну.

РЕЗУЛЬТАТИ ТА ОБГОВОРЕННЯ

Мода – це складний бізнес, що складається з десятка різних процесів: виробництво тканини, пошиття одягу, транспортування, реклама та продажі. І можливості забруднення навколишнього середовища починаються від пестицидів під час вирощування бавовни і закінчуються великою кількістю природних ресурсів, що витрачаються у виробництві та експорті. В продукт ще на стадії проектування усвідомлено закладається можливість його швидкого морального старіння, споживача змушують витратити гроші на придбання нових і нових більш «досконалих» та «новомодних» товарів. А постійна велика кількість мікротрендів, які будуть актуальні лише кілька місяців, поповнює звалища нещодавними речами, які вийшли з моди та втрачили власну актуальність.

Бренди через проведення нових показів викликають бажання споживачів купувати нові речі та переконують їх у застарілості одягу з попередніх колекцій. Постійний випуск нових товарів – бізнес-модель брендів, а модні покази виступають ключовим інструментом для підтримки цього механізму. Саме тут критики вбачають можливість для галузі використовувати креативність і за допомогою експериментів розробити нові методи та підходи, щоб зробити модну індустрію більш екологічно свідомою [9].

Сучасні процеси виробництва одягу негативно впливають на навколишнє середовище. Проблема стає особливо актуальною у багатьох країнах, де спостерігається зростання інтересу до екологічного дизайну як спроби вирішення цих проблем. А. Гахова у своїй дисертації визначає екодизайн як напрям дизайнерського проектування, в якому остаточний дизайн-продукт має бути максимально ефективним та повністю екологічним для навколишнього середовища: враховувати всі екологічні вимоги з вирішення негативного впливу на навколишнє середовище, виробляти згідно з раціональним використанням природних ресурсів або безвідходних технологій виробництва, сприяти розвитку свідомого споживання та утилізації дизайн-продуктів [4, с. 36].

Екодизайн орієнтується на максимальну економію ресурсів та матеріалів; досягнення оптимального співвідношення витрат під час виробництва виробу та його довговічності; розробку багатофункціональних речей та речей-трансформерів; розробку нових матеріалів та технологій, що не завдають шкоди навколишньому середовищу, скорочення виробництва синтетичних тканин; використання

замкнених екоциклів, що передбачають безвідходні технології та повторне використання ресурсів; вирощування сировини в контрольованому біологічному господарстві без застосування пестицидів, гербіцидів, використання органічних добрив, ручне збирання, відмова від генетично модифікованого насіння рослин і барвників; повернення до речей довготривалого користування – утвердження класичного та етностилів, базових речей, які не виходять з моди, мінімізація гардероба, популяризація еkleктики та вінтажу, що подовжує «життя» одягу за рахунок його комбінування [7, с. 163].

Важливо також забезпечити прозорість у відносинах між виробником та споживачем: на вебсайтах та етикетках слід надавати покупцеві можливість повністю ознайомитися з інформацією про процес створення кожного виробу, тобто в яких умовах він виготовлявся, скільки при цьому було витрачено природних ресурсів, а також які матеріали використовувалися. Людина повинна розуміти, що саме вона придбала. Щодо модних шоу, одним зі способів може бути, наприклад, включення докладної інформації в реліз щодо екологічних властивостей нового матеріалу або інтегрування повідомлень про вплив моди на планету у сценографію. Аналітики моди вважають, що індустрії варто використовувати тижні моди як інструмент для екологічної агітації [9].

Актуальними можуть бути також акції, спрямовані на зменшення обсягу одягу, що купується: обмін речами та прокат речей, популяризація секонд-хенду. Навіть великі торгові марки, як, наприклад, Zara та Uniqlo, починають відкривати власні секонд-хенди та послуги з ремонту одягу. Bottega Veneta запускає довічну гарантію на свою продукцію. Покупці зможуть здати сумки в ремонт і отримати їх назад у більш свіжому стані. Все це – оновлення гардероба без шкоди довкіллю.

Проектування чоловічого одягу має більше обмежень, ніж жіночого, але тим і цікавіше ставити певні виклики та розширювати рамки. Наприклад, Л. Навольська пише, що у XXI столітті в чоловічому моді прийшла епоха метросексуалів, чоловіки мають набагато більше можливостей для створення власного іміджу, щоб почуватись максимально комфортно. При цьому сучасні засоби формоутворення дозволяють візуально ідентифікувати споживача, формувати його образ [6, с. 73].

Всі згадані вище методи екологічного дизайну мають свій прояв і в чоловічій моді, проте менш активно, ніж у жіночій. Приклади екологічного дизайну частіше можна зустріти в змішаних колекціях. Наприклад, Peter Do

(рис. 1) у своїй колекції використовує альтернативу шкірі від бруклінської компанії Tomtex (з відходів харчової промисловості – панцирів креветок тощо). Окрім того, образи є універсальними – «два або три в одному». Пояси можна регулювати відповідно до стегон різного розміру, а сорочки можуть бути прямими, тобто застебнутими від коміра до низу, або їх можна носити, загорнувши навколо талії [16]. Бренд Loewe (рис. 2) у своїй колекції 2023 року продемонстрував живу, прощону крізь одяг зелень. Джонатан Андерсон у такий спосіб досліджував зв'язок між природою та технологіями, тобто злиття органічного та штучного [13]. Щодо агітації, то бренд Botter (рис. 3) вирішив вдягнути на руки моделі презервативи з пофарбованою водою. Під час показу руки нібито плавали в маленьких «акваріумах».

Дизайнери прагнули привернути увагу, підвищити інтерес та обізнаність про ситуацію з океанами. Також мотиви океану зчитуються і в кольоровій гамі, і у самих конструкціях одягу. Наприклад, деякі деталі костюмів нагадують, як виглядають дайвери, коли підіймаються на поверхню та знімають з плечей своє спорядження для підводного плавання [10].

Проаналізувавши модні тенденції чоловічого одягу на весну-літо 2024 [11; 14], було виявлено ті, в яких якнайкраще може проявити себе екологічний дизайн. Згідно зі звітом Pinterest's Predicts, який аналізує дані для визначення майбутніх тенденцій, у тренді буде еkleктична «дідівська» естетика: в'язані ретросветри, кардигани, жилети. Також фахівці прогнозують, що споживачі будуть схилитися до розкішних реліквій, таких як фірмовий посуд або кераміка, що може стосуватися і аксесуарів. Тут ідеться про еkleктичність, залучення вінтажних речей, надання їм нового життя. Тренд на класичні костюми, костюми із шортами, оверсайз та мішкуватість може добре розкрити себе у використанні натуральних матеріалів. Також це про універсальні, базові, багатофункціональні речі, що можуть довго не виходити з моди і слугувати споживачеві. Також багатофункціональними речами є речі в рамках тренду на елементи робочої уніформи з характерними деталями та великими кишенями. Також цей тренд може бути проявлено у виробках за технологією апсайклінгу. Це стосується тенденції на незвичні форми і фасони, деконструкцію, асиметрію, об'ємні текстури і, звісно, денім.

Апсайклінг є одним з основних та доступних методів екологічного дизайну. Термін *upcycle* визначається як переробка вже

Рис. 1. Жакет з альтернативної шкіри, що виробляється з харчових відходів, бренд Peter Do

Рис. 2. Пальто з пророщеною зеленню, бренд Loewe

Рис. 3. Привернення уваги за рахунок модного показу до екологічної проблеми океанів, бренд Botter

використаного предмета таким чином, щоб виготовити щось якісніше або цінніше, ніж оригінальний предмет [15]. Н. Чупріна, М. Сусук у своїй статті визначають його основну концепцію як поєднання ідеї хенд-мейду, бажання виділитися та збереження екології корисним та вигідним способом [8, с. 40]. Тобто для цього методу не потрібне залучення спеціального виробництва та техніки, як для ресайклінгу, де відходи переробляються в нову сировину, а вже потім у вироби. Він не несе додаткового навантаження на екологію, бо для цього методу досить звичайного швейного обладнання, а іноді і ручної роботи.

Серед відомих модельєрів Мартан Маржела надавав нові сенси старим речам ще у 90-і рр., значно випереджаючи свій час. Нині відомі світові будинки моди звертаються до методу апсайклінгу скоріше у вигляді виключення та привернення уваги, ніж на постійній основі. Для прикладу можна згадати колекцію високої моди будинку Viktor&Rolf 2016 р., яку дизайнери створили із залишків виробництва та попередніх колекцій. Молоді європейські бренди є більш активними в цьому напрямі. Дизайнери бренду Ponder.er Алекс По і Дерек Ченг закупають обрізки тканини на фабриках, переробляють їх у тонкі смужки, які потім в'яжуть вручну гачком. Лаура Бехам та Каллум Піджон, засновники Prototypes, взяли за основу своєї колекції постільну білизну. Christoph Rumpf надихається розкішшю, але

у своїх колекціях також використовує обрізки та метод апсайклінгу.

Серед українських брендів найвідоміші в цій ніші Ksenia Schneider та RCR Khomenko. Ксенія Шнайдер працює переважно з денімом другого використання та всесвітньо відомою своїми винаходами, як-то джинсове «хутро» ручної роботи (рис. 4) та джинсами demi-denims, що збираються з двох пар джинсів різної ширини. Яся Хоменко для виготовлення своїх колекцій використовує речі із секонд-хендів та залишки виробництва. А 2022 року дизайнерка випустила колекцію світлотів humanitarian aid project, створену з пошкоджених та неносибельних речей гуманітарної допомоги Україні (рис. 5). З неліквідних речей, відібраних в одному з гуманітарних центрів Івано-Франківська, за допомогою авторської методики «стиснення» Яся створила нові вироби [5].

Українська дизайнерка Лілія Літківська в рамках ще одного із глобальних трендів «артизаналь» (відновлення локальних ремесел), замовляє окремі вироби для своїх колекцій в українських сільських майстринь. Із залишків виробництва, що є сталою модою, традиційними старовинними прийомами виготовляються штучні безсезонні вироби (рис. 6). Дизайнерка каже, що вони оспівують традиції, віддають дань тенденціям та дають другий шанс старим речам [1]. До народного ремесла, ручної роботи та безвідходного виробництва

Рис. 4. Джинсове «хутро» ручної роботи, український бренд Ksenia Schnaider

Рис. 5. Апсайклінг вироби з неліквідних речей гуманітарної допомоги Україні, український бренд RCR Khomenko

Рис. 6. Штучний виріб із залишків виробництва, виготовлений традиційними старовинними прийомами, український бренд Litkovska

в колекції весна-літо 2024 звертається і Ксенія Шнайдер [12]. До плеяди відомих українських брендів, що працюють з апсайклінгом доєднуються і нові бренди, такі як Reviclo, Preapoclo, Tokonikomu, Голуб Upcycled Denim Project, You.Cee, Shaty, Chereshnivska, Oversized та багато інших. Усі ці бренди роблять акцент саме на жіночий одяг з матеріалів вторинного вживання [2].

Екологічна криза вимагає від людини глибокого переосмислення засобів та методів досягнення цілей, перегляду пріоритетів. Як стверджує О. Бойчук, без напряму екологічного проектування сучасну дизайн-освіту не можна вважати повноцінною [3]. Екологічна свідомість має як прививатися споживачеві, так і закладатися на етапі проектування та, відповідно, навчання майбутніх дизайнерів одягу. Викладачі кафедри «Дизайну тканин та одягу» Харківської державної академії дизайну і мистецтв орієнтуються на екодизайн у своїх наукових інтересах, а також впроваджують його в навчальний процес. Окрім дисципліни «Екологічний дизайн і екомода» в магістерській освітньо-професійній програмі «Концептуальний дизайн», методи екологічного дизайну також використовуються в дисциплінах освітньо-професійної програми «Дизайн одягу (взуття) рівня бакалавр», як-то: «Проектування», «Декорування в дизайні костюма», «Моделювання пластичної форми костюма», «Конструювання складних форм одягу» та ін.

У курсових роботах з «Проектування» осіннього семестру 2023 року студенти 3 курсу в межах теми чоловічого одягу зверталися до

методів апсайклінгу. Для проекту було вибрано переважно джинсовий матеріал. Для виготовлення однієї пари звичайних джинсів необхідно стільки ж води, скільки одній людині протягом цілого року. Тому дуже важливим є надання другого, а то й третього життя саме джинсовим виробам. Студенти використовували переважно джинсові вироби своєї родини, які вже не були в ужитку. Щодо формування, конструктивних та декоративних рішень орієнтувалися на проведений аналіз модних тенденцій та вибрані джерела натхнення (рис. 7–9).

ВИСНОВКИ З ЦЬОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

У сучасній модній індустрії дизайнери зацікавлені у поліпшенні екологічної ситуації, під час виготовлення одягу повинні враховувати таке: використовувати максимально екологічно чисті матеріали, а також матеріали, що переробляються після завершення життєвого циклу одягу без заподіяння шкоди навколишньому середовищу; використовувати мінімальну кількість природних ресурсів під час виробництва одягу; проектувати одяг, який міг би прослужити довше завдяки своїй якості, можливостям трансформації тощо; орієнтуватися на глобальні тренди та класичний стиль; розробляти крій, у якому відходи тканини мінімальні; пропонувати не лише виготовлення одягу, а й певні послуги, що не завдають шкоди навколишньому середовищу: переробка одягу, кастомізація, прокат тощо; просувати екоусвідомленість, стійку моду. Дуже важливо виховувати екологічну свідомість

Рис. 7. Результат роботи з дисципліни «Проектування» студентки 3 к. ДОВ ХДАДМ Н. Тищенко. Чоловіча куртка-трансформер з використанням методу апсайклінгу

Рис. 8. Результат роботи з дисципліни «Проектування» студентки 3 курсу ДОВ ХДАДМ Д. Щоголевої. Чоловіча спідниця з використанням методу апсайклінгу

Рис. 9. Відомий стиліст з Берліна, який щодня підтримує Україну, Frank Wilde у виробках студенток 3 курсу ДОВ ХДАДМ

у студентів – майбутніх дизайнерів одягу та впроваджувати принципи екологічного дизайну у проектні завдання. Використання методів екологічного дизайну в проектуванні чоловічого одягу нині є менш популярним, ніж у жіночому. Тому ця тема може бути особливо цікава як для дизайну колекцій, так і для наукових робіт.

ЛІТЕРАТУРА

- [1] Артизаналь. URL: <https://litkovska.com/uk/collections/artisanal> (дата звернення: 10.01.2024).
- [2] Бандилко А. Друге дихання: 11 українських брендів, які займаються апсайклінгом. URL: <https://bzh.life/ua/mesta-i-veshi/11-ukrainskih-brendov-kotorye-zanimayutsya-apsajklingom/> (дата звернення: 10.01.2024).
- [3] Бойчук О.В. Екологічний дизайн: пріоритети, думки, особистості. *Особистість митця в культурі* : матеріали II міжнар. наук.-практ. конф., м. Херсон, 2016, с. 14–19.
- [4] Гахова А.Ю. Дизайн екологічного одягу: генеза, концепції, новації : дис. ... канд. мист. : 17.00.07. Харк. держ. акад. дизайну і мистец. Харків, 2021. 362 с.
- [5] Карпюк Є. Український бренд Хоменко випустив апсайкл-колекцію з пошкодженого гуманітарного одягу. URL: <https://donttakefake.com/ukrayinskij-brend-homenko-vipustiv-apsajkl-kolektsiyu-z-poskodzhenogo-gumanitarnogo-odyagu-2/> (дата звернення: 10.01.2024).
- [6] Навольська Л.В. Історіографічні аспекти формування чоловічого одягу. Науковий фаховий журнал *Art and Design* № 4, 2019, с. 68–78.
- [7] Тканко З., Тканко О. Екологічний дизайн в індустрії моди початку ХХІ ст. *Вісник Львівської*

національної академії мистецтв. 2019. № 39. С. 161–169.

[8] Чуприна Н.В., Сусук М.Б. Апсайклінг та його визначення як напряму екодизайну в сучасній індустрії моди. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв* : збірник наукових праць. *Теорія та історія дизайну*. Харків : ХДАДМ. 2014. № 3. С. 38–41.

[9] Чому екологічний підхід досі не застосовується на тижнях моди? URL: <https://vogue.ua/article/fashion/brend/chomu-ekologichniy-pidhid-dosi-ne-zastosovuyetsya-na-tizhnyah-modi-50104.html> (дата звернення: 10.01.2024).

[10] Botter Spring 2023 Ready-to-Wear Fashion Show. URL: <https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2023-ready-to-wear/botter/slideshow/collection> (дата звернення: 10.01.2024).

[11] Criales-Unzueta J. 10 Trends from the Spring 2024 Men's Collection – boyish suits, sheer everything, massive pants, and more. URL: <https://www.vogue.com/article/spring-2024-menswear-trend-report> (дата звернення: 10.01.2024).

[12] KSENIASCHNAIDER. PS 24. URL: <https://www.kseniaschnaider.com/collections/ps23> (дата звернення: 10.01.2024).

[13] Loewe Spring 2023 Menswear Fashion Show. URL: <https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2023-menswear/loewe/slideshow/collection> (дата звернення: 10.01.2024).

[14] Maguire L. Loud luxury, grandpa core and jelly dressing: 2024 menswear predictions. URL: <https://www.voguebusiness.com/story/fashion/loud-luxury-grandpa-core-and-jelly-dressing-2024-menswear-predictions> (дата звернення: 10.01.2024).

[15] Oxford Learner's Dictionaries. URL: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com> (дата звернення: 10.01.2024).

[16] Peter Do Spring 2023 Ready-to-Wear Fashion Show. URL: <https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2023-ready-to-wear/peter-do/slideshow/collection> (дата звернення: 10.01.2024).

REFERENCES

[1] Artyzanal (2024). [Artisanal]. Retrieved from: <https://litkovska.com/uk/collections/artisanal> (Last accessed: 10 January 2023) [in Ukrainian].

[2] Bandylo, A. (2020). Druhe dykhannia: 11 ukrainskykh brendiv, yaki zaimaiutsia apsaiklinhom [Second Breath: 11 Ukrainian brands engaged in upcycling]. Retrieved from: <https://bzh.life/ua/mesta-i-veshi/11-ukrainskih-brendov-kotorye-zanimayutsya-apsajklingom/> (Last accessed: 10 January 2023) [in Ukrainian].

[3] Boichuk, O.V. (2016). Ekolohichniy dyzain: prioriteti, dumky, osobystosti [Ecological design: priorities, opinions, personalities]. *Osobystist myttsia v kulturi: materialy II mizhnar. nauk.-prakt. konf.*, m. Kherson. s. 14–19. [in Ukrainian].

[4] Hakhova, A.Yu. (2021). Dyzaïn ekolohichnoho odiahu: geneza, kontseptsii, novatsii [Ecological clothing design: genesis, concepts, innovations]. *Candidate's thesis*. Khark. derzh. akad. dyzainu i mystets. Kharkiv. 362 [in Ukrainian].

[5] Karpiuk, Ye. (2022). Ukrainskyi brend Khomenko vypustyv apsaikl-kolektsiiu z poshkodzhenoho humanitarnoho odiahu [Ukrainian brand Khomenko has released an upcycled collection of damaged humanitarian clothing]. Retrieved from: <https://donttakefake.com/ukrayinskij-brend-homenko-vipustiv-apsajkl-kolektsiyu-z-poshkodzhenogo-gumanitarnogo-odyagu-2/> (Last accessed: 10 January 2023) [in Ukrainian].

[6] Navolska, L.V. (2019). Istoriohrafichni aspekty formoutvorennia cholovichoho odiahu [Historiographical aspects of the formation of men's clothing]. *Naukovyi fakhovyi zhurnal Art and Design*. 4. 68–78 [in Ukrainian].

[7] Tkanko, Z., & Tkanko, O. (2019). Ekolohichniy dyzaïn v industrii mody pochatku XXI st. [Ecological design in the fashion industry of the early twenty-first century]. *Visnyk Lvivskoi natsionalnoi akademii mystetstv*. 39. 161–169 [in Ukrainian].

[8] Chuprina, N.V., & Susuk, M.B. (2014). Apsaiklinh ta yoho vyznachennia yak napriamu ekodyzainu v suchasniï industrii mody [Upcycling and its definition as an eco-design trend in the modern fashion industry]. *Visnyk Kharkivskoi derzhavnoi akademii dyzainu i mystetstv: zb. nauk. prats. Teoriia ta istoriia dyzainu*. 3. 38–41. Kharkiv: KhDADM [in Ukrainian].

[9] Chomu ekolohichniy pidkhid dosi ne zastosovuietsia na tyzhniakh mody? (2022) [Why is the ecological approach still not applied at fashion weeks?]. Retrieved from: <https://vogue.ua/article/fashion/brend/chomu-ekolohichniy-pidhid-dosi-ne-zastosovuyetsya-na-tizhnyah-modi-50104.html> (Last accessed: 10 January 2023) [in Ukrainian].

[10] Botter Spring 2023 Ready-to-Wear Fashion Show. (2023) Retrieved from: <https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2023-ready-to-wear/botter/slideshow/collection> (Last accessed: 10 January 2023) [in English].

[11] Criales-Unzueta, J. (2023) 10 Trends from the Spring 2024 Men's Collection – boyish suits, sheer everything, massive pants, and more. Retrieved from: <https://www.vogue.com/article/spring-2024-menswear-trend-report> (Last accessed: 10 January 2023) [in English].

[12] KSENIASCHNAIDER. PS 24. (2024). Retrieved from: <https://www.kseniaschnaider.com/collections/ps24> (Last accessed: 10 January 2023) [in English].

[13] Loewe Spring 2023 Menswear Fashion Show. (2023). Retrieved from: <https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2023-menswear/loewe/slideshow/collection> (Last accessed: 10 January 2023) [in English].

[14] Maguire, L. (2023). Loud luxury, grandpa core and jelly dressing: 2024 menswear predictions. Retrieved from: <https://www.voguebusiness.com/story/fashion/loud-luxury-grandpa-core-and-jelly-dressing-2024-menswear-predictions> (Last accessed: 10 January 2023) [in English].

[15] Oxford Learner's Dictionaries. Retrieved from: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com> (Last accessed: 10 January 2023) [in English].

[16] Peter Do Spring 2023 Ready-to-Wear Fashion Show (2023). Retrieved from: <https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2023-ready-to-wear/peter-do/slideshow/collection> (Last accessed: 10 January 2023) [in English].

ABSTRACT

Hurdina V., Yermakova T., Tokar M. Men's fashion in the context of eco-sustainable design product consumption practices (project experience).

*Modern men's fashion is a unique branch of designer creativity and is no less popular than women's fashion. But so far it is poorly represented in the scientific literature and needs more detailed research. The article aims to identify modern methods in the field of ecological design, which can be applied in the design of men's clothing, as well as to explore the interaction between men's fashion trends and ecological design concepts. **Purpose.** The article analyzes the scientific literature on ecological design in general and eco-design of clothes in particular. **Methodology.** The main challenges and methods of ecological clothing design and their relevance in men's fashion are traced via the classification method. Using the method of visual comparison, fashion trends for men's clothing for the spring of 2024 were analyzed*

and those that can be used in eco-oriented design practices were identified. With the help of the experimental method, a project experience of working with students was carried out in the framework of ecological design of men's clothing, focusing on fashion trends and explained in the article. **Results.** The article found that the design of men's eco-friendly clothing appeals to the same methods as women's clothing: up-cycling, recycling, use of natural materials, environmental advocacy, etc. However, ecological approaches are much less common in the design and production of men's clothing, as well as in fashion shows at fashion weeks, than in women's clothing. **Scientific novelty.** The topic of ecological design of men's clothing is currently less developed than that of women's clothing. This applies to both design practices and research. The article outlines fashion trends in which the use of ecological design methods would be appropriate. **Practical significance.** The results of the study and the principles of ecological design can be implemented in students' project assignments. It is important to educate future fashion designers about environmental awareness.

Key words: ecological design, designer, design education, method, clothing production, upcycling, fashion, trend, menswear.

AUTHOR'S NOTE:

Hurdina Vladyslava, Candidate of Arts, Docent of the Department of Fabric and Clothing Design of Kharkiv State Academy of Design and Arts, Kharkiv, Ukraine, e-mail: vlada.gurdina@gmail.com, orcid: 0000-0002-9040-3676

Yermakova Tetiana, Doctor of Pedagogical Science, Professor, head of the Department of Pedagogy, Ukrainian and Foreign Philology of Kharkiv State Academy of Design and Arts, Kharkiv, Ukraine, e-mail: yermakova2015@gmail.com, orcid: 0000-0002-3081-0229

Tokar Maryna, Candidate of Arts, Docent, Vice-rector of Kharkiv State Academy of Design and Arts, Kharkiv, Ukraine, e-mail: mari4katokar@gmail.com, orcid: 0000-0002-3666-0604

Стаття подана до редакції 15.01.2023 р.